«MILLIY IQTISODIYOT» fanining
2021/2022 o'quv yili uchun mo'ljallangan
SILLABUSI

Fanning qisqacha tavsifi					
OTMning nomi va joylashgan manzili:	Guliston davlat universiteti			Guliston haxri, IV mavze	
Kafedra:	Iqtisodiyot			"Ijtimoiy-iqtisodiy" fakultet	
Ta'lim sohasi va yo'nalishi:	340100– biznes va boshqaruv	5230100-Iqtisodiyot			
Fanni (kursni) olib boradigan o'qituvchi to'g'risida ma'lumot:	Katta o'qituvchi Allayarova Mastura Qudratullaevna		**e-mail:**	allayarovamastura@gmail.com	
Dars vaqti va joyi:	Bosh bino 506-auditoriya		**Kursning davomiyligi:**	04.09.2021-11.01.2022	
Individual grafik asosida ishlash vaqti:	Chorshanba va payshanba kunlari 15.00 dan 17.00 gacha				
Fanga ajratilgan Soatlar	**Auditoriya soatlari**			**Mustaqil ta'lim:**	32
	Ma'ruza:	32	**Amaliyot**	32	
Fanning boshqa fanlar bilan bog'liqligi :	Iqtisodiyot, Makroiqtisodiyot, Makroiqtisodiy tahlil va prognozlash, Iqtisodiy ta'limotlar tarixi				

Fanning mazmuni	
Fanning dolzarbligi va qisqacha mazmuni:	**Fanni o'qitishdan maqsad –** milliy iktisodiyot tarmoqlarini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari bo'yicha nazariy va amaliy bilimlar berish. O'zbekiston Respublikasining ta'lim to'g'risidagi qonuni talablaridan kelib chiqqan holda Davlat ta'lim standartlari bo'yicha bakalavriyat darajasidagi malakali iqtisodchi-mutaxassislar tayyorlash. **Fanning vazifasi** - talabalarni milliy iqtisodiyot va uning tashkil etuvchilar to'g'risida tasavvur hosil qilish; milliy iqtisodiyotning rivojlanishiga ta'sir etuvchi zarur nazariy va amaliy bilimlar berish; milliy iqtisodiyotni rivojlantirish kontseptsiyalari shakllantirish va amalga oshirish chora–tadbirlarini tushuntirish, milliy iqtisodiyotning tarmoq tarkibidagi chuqur o'zgarishlarni, innovatsiyalarni, modernizatsiyalash va diversifikatsiyalash jarayonlarini ko'rsatib berish, raqamli iqtisodiyotga o'tish zaruriyatini etkazish.
Talabalar uchun talablar	"Milliy iqtisodiyot" o'kuv fanini o'zlashtirish jarayonida bakalavr: - fanning predmeti va ob'ektini; milliy iqtisodiyot ta'sir etuvchi ichki va tashki omillarni; - milliy iqtisodiyotning tarmoq tarkibidagi sodir bo'layotgan jarayonlarni; davlatning makroiktisodiy funktsiyalarini; iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solish yo'llarini;

	- raqamli iqtisodiyotga o'tishning strategiyasining nazariy va uslubiy asoslarini *haqida tasavvurga ega bo'lishi;* - milliy iqtisodiyotni rivojlantirishdagi xorijiy tajribasini ko'llay olishi; - ishsizlik va inflyatsiya tushunchalarini tahlil qilish; - aholining turmush darajasiga bevosita ta'sir etuvchi ijtimoiy jarayonlarni bashorat qilish va zarur chora — tadbirlarni amalga oshirish *bilishi va ulardan foydalana olishi;* - respublikada kambag'allik va uni bartaraf etish yo'llarining; - mavjud ijtimoiy-iqtisodiy muammolar va ularni xal etish mexanizmlari; - milliy iqtisodiyotni rivojlantirishga to'siq bo'layotgan korruptsiya va unga qarshi kurashish yo'llari to'g'risida *ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.* - Makroiqtisodiy barqarorlik va unga erishishning ustuvor yo'nalishlari to'g'risida tasavvurga ega *bo'lishi kerak.*
Elektron pochta orqali munosabatlar tartibi	Professor-o'qituvchi va talaba o'rtasidagi aloqa elektron pochta orqali ham amalga oshirilishi mumkin, **telefon orqali baho masalasi muhokama qilinmaydi, baholash faqatgina universitet hududida, ajratilgan xonalarda** va dars davomida amalga oshiriladi. Elektron pochtani ochish vaqti soat 15.00 dan 20.00 gacha

Fandan o'tiladigan mavzular va ular bo'yicha mashg'ulot turlariga ajratilgan soatlarning taqsimoti

TG'r	**Fanning bo'limi va mavzusi**	Soatlar			
		Jami	**Ma'ruza**	**Amaliy mashg'ulot**	**TMI**
1.	Milliy iqtisodiyot va uni tavsiflovchi ko'rsatkichlar. Milliy boylik-davlatning qudratini belgilovchi ko'rsatkichlar	8	2	2	4
2.	Respublikaning sanoat majmui	10	2	2	6
3.	Agrosanoat majmui, uning taraqqiyoti va yuksalish yo'llari	4	2	2	
4.	Iqtisodiyotni rivojlantirishda kommunikatsiya majmui.	4	2	2	
5.	Respublika qurilish majmui	4	2	2	

6.	Milliy iqtisodiyotni rivojlantirishda investitsiya siyosati.	4	2	2	
7.	Boshqarish tizimini takomillashtirish yo'llari. Bank – moliya tizimi	10	2	2	6
8.	Respublikada bozor infratuzilmasining asosiy yo'nalishlari	4	2	2	
9.	Iqtisodiyotning davlat tomonidan tartibga solinishi	4	2	2	
10	Davlat siyosatida ijtimoiy majmua.	4	2	2	
11	Mehnat bozorining tartibga solish va aholini ish bilan bandligi muammolari	8	2	2	4
12	Milliy iqtisodiyot rivojlanishining makroiqtisodiy dasturlarini tuzish.	10	2	2	6
13	Strategik va indikativ rejalashtirish.	10	2	2	6
14	Iqtisodiy rivojlantirishda pullik xizmatlar.	4	2	2	
15	Kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirish.	4	2	2	
16	O'zbekiston respublikasi tashqi savdo aloqalari	4	2	2	
Jami:		96	**32**	32	32

Fanning nazariy va amaliy mashg'ulotlari mazmuni

1. Milliy iqtisodiyot va uni tavsiflovchi ko'rsatkichlar. Milliy boylik-davlatning qudratini belgilovchi ko'rsatkichlar.

Milliy iqtisodiyotning mohiyati, bozor iqtisodiyoti shakllanishi bilan barpo etilishi, milliy iqtisodiyot jarayonlari ob'ektlarini iqtisodiy baholashda makro yondashuv, boshqa fanlar bilan aloqasi ko'rsatib berilgan. Ushbu fanda milliy iqtisodiyotning shakllanishi zaruriyat ekanligini o'rganish orqali umumlashtirilgan xulosalar asosiy manba bo'lib xizmat qiladi.

2. Respublikaning sanoat majmui.

Innovatsion iqtisodiyotga o'tish sharoitida moddiy ishlab chiqarish majmui, sanoatning O'zbekiston iqtisodiyotida tutgan o'rni, sanoat ishlab chiqarish dasturlari shakllari, strategik ahamiyatga ega tarmoqlarni milliy iqtisodiyotdagi o'rni o'z ifodasini topadi. Respublika sanoat majmuasini diversifikatsiyalash va modernizatsiyalash jarayonlari. Sanoat tarmoqlarini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari.

3. Agrosanoat majmui, uning taraqqiyoti va yuksalish yo'llari

Agrosanoat majmuasi ko'p tarmoqli tizim sifatida. Agrosanoat majmuasi tarkibiy tuzilishi. Agrosanoat majmuasida iqtisodiy islohotlarning o'rni. O'zbekiston qishloq xo'jaligini rivojlantirish yo'nalishlari. Qishloq xo'jaligida klasterlash tizimi.

4. Iqtisodiyotni rivojlantirishda kommunikatsiya majmui.

O’zbekiston respublikasida kommunikatsiya majmuini o’rni va ahamiyati. Kommunikatsiya tizimining mohiyati va vazifalari. Transport tizimi va uning iqtisodiyotdagi roli. Pochta va telekommunikatsiya xizmatlari.

5. Respublika qurilish majmui.

Qurilish va uning xalq xo’jaligida tutgan o’rni va ahamiyati, qurilish industriyasi, kapital qurilish va kapital sarflar tahlil qilinadi.

6. Milliy iqtisodiyotni rivojlantirishda investitsiya siyosati.

Iqtisodiyotni yangilashdagi investitsiyalarning ahamiyati, korxonalarni modernizatsiyalashda xorijiy investitsiyalarning roli, davlatning investitsion siyosatining prognozini tahlil qilishdan iborat.

7. Boshqarish tizimini takomillashtirish yo’llari Bank moliya tizimi.

Moliya munosabatlari va moliya tizimi. Davlat byudjeti-moliyaviy siyosatning asosiy qurolidir. Fiskal siyosat va uning yo’nalishlari. Bozor sharoitida sug’urta va bank tizimini rivojlantirish va ularning asosiy vazifalari. Moliya va valyuta bozori va uning vazifalari. to’g’risida ma’lumotlar tahlil qilinadi.

8. Respublikada bozor infratuzilmasining asosiy yo’nalishlari.

Bozor infratuzilmasi tushunchasi. Bozor infratuzilmasi tarkibi. Bozor infratuzilmasi va iqtisodiy o’sish. Birja tizimini rivojlantirish. Valyuta va qimmatli qog’ozlar bozori. Bozor infratuzilmasini rivojlantirishning xorij tajribasi.

9. Iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solinishi.

Davlatning iqtisodiy funktsiyalari va uning bozor iqtisodiyoti rivojlanishiga aralashuvi zarurligi. Davlat tomonidan yuritiladigan makroiqtisodiyotning ko’rinishlari. Davlatning iqtisodiyotga aralashuvining o’sishi o’z aksini topadi. Davlat pul-kredit va monetar siyosati.

10. Davlat siyosatida ijtimoiy majmua.

Bozor iqtisodiyoti va ijtiomiy himoya. Bozor iqtisodiyotini samarali faoliyat ko’rsatishini asosiy omillari. Ijtimoiy siyosat va uning yo’nalishlari.

11. Mehnat bozorining tartibga solish va aholini ish bilan bandligi muammolari.

Mehnat resurslari tarkibi, unumdorligi va iqtisodiyotdagi vazifalari. Mehnat bozori va uning o’ziga xos xususiyatlari. Mehnat resurslaridan foydalanish va mehnat unumdorligi darajasini ifodalovchi ko’rsatkichlar. Qishloq xo’jaligida mehnat resurslaridan foydalanishni takomillashtirishhaqida ma’lumotlar atroflicha beriladi.

12. Milliy iqtisodiyot rivojlanishining makroiqtisodiy dasturlarini tuzish.

Iqtisodiy tizimlar tasnifi va ularning modellari turlari. Makrostrategiyalar tanlashning xorijiy tajribasi. Makrostrategik dasturlar va ularni yaratish. O’zbekistonni rivojlantirishning Xarakatlar strategiyasi

13. Strategik va indikativ rejalashtirish.

Xududiy strategiyasining roli. Xududiy strategiyani tarikbi va tuzilishi. Inflyatsiya va ishsizlik darajasini pasaytirish yo'llari. Xududni ijtimoiy iqtisodiy rivojlanishida muqobil strategiyani izlash o'z aksini topadi.

14. Iqtisodiy rivojlantirishda pullik xizmatlar. Kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirish.

Pullik xizmatlar mohiyati. Pullik xizmatlar sohasining iqtisodiy rivojlanishidagi roli va tartibga solish usullari. Narx shakllanishining makro-mikroiqtisodiy shart-sharoitlari. Pullik xizmatlar sohasining xorijiy tajribasi.

15. Kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirish.

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning mohiyati. Mahalliy resurslarni qayta ishlash-biznes asosi. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni moliyalashtirish va eksportni kuchaytirish yo'llari. Kichik biznesni rivojlantirishining xorij tajribasi.

16. O'zbekiston respublikasi tashqi savdo aloqalari.

Tashqi savdo va global iqtisodiyotga qo'shilish siyosati va davlatlarning o'zaro savdosi va mintaqaviy hamkorligi yoritiladi Globallashuv muammolari va almashuv kursi siyosati va valyuta almashuv kurslarining ko'pligi haqida ma'lumot beriladi.

Amaliy mashgulotlarning taxminiy ro'yxati

1. Milliy iqtisodiyot va uni tavsiflovchi ko'rsatkichlar. Milliy boylik-davlatning qudratini belgilovchi ko'rsatkichlar
2. Respublikaning sanoat majmui
3. Agrosanoat majmui, uning taraqqiyoti va yuksalish yo'llari
4. Iqtisodiyotni rivojlantirishda kommunikatsiya majmui.
5. Respublika qurilish majmui
6. Milliy iqtisodiyotni rivojlantirishda investitsiya siyosati.
7. Boshqarish tizimini takomillashtirish yo'llari. Bank – moliya tizimi
8. Respublikada bozor infratuzilmasining asosiy yo'nalishlari
9. Iqtisodiyotning davlat tomonidan tartibga solinishi
10. Davlat siyosatida ijtimoiy majmua.
11. Mehnat bozorining tartibga solish va aholini ish bilan bandligi muammolari
12. Milliy iqtisodiyot rivojlanishining makroiqtisodiy dasturlarini tuzish.
13. Strategik va indikativ rejalashtirish.
14. Iqtisodiy rivojlantirishda pullik xizmatlar.
15. Kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirish.
16. O'zbekiston respublikasi tashqi savdo aloqalari

Laboratoriya ishlarini tashkil etish bo'yicha ko'rsatmalar

Fan bo'yicha laboratoriya ishlari namunaviy o'quv rejada ko'zda tutilmagan.

Kurs ishi loyixasini tashkil etish bo'yicha ko'rsatmalar

Fan bo'yicha kurs ishi namunaviy o'kuv rejada rejalashtirilmagan

Mustaqil ta’limni tashkil etish shakli va mazmuni

Talaba mustaqil ishining asosiy maqsadi - o’qituvchining rahbarligi va nazoratida muayyan o’kuv ishlarini mustakil ravishda bajarish uchun bilim va ko’nikmalarni shakllantirish va rivojlantirish. Talaba mustaqil ishini tashkil etishda quyidagi shakllardan foydalanadi:

- ayrim nazariy mavzularni o’quv adabiyotlari yordamida mustaqil o’zlashtirish;
- berilgan mavzular bo’yicha axborot (referat, takdimot) tayyorlash;
- nazariy bilimlarni amaliyotda qo’llash;
- maxsus adabiyotlar bo’yicha fanning bo’lim yoki mavzulari ustida ishlash;
- talabalarning o’kuv-ilmiy tadqiqot ishlarini bajarish bilan bogliq bo’lgan fanning bo’lim va mavzularini chuqur o’rganish;
- keys-stadilar va o’quv loyihalarini mustaqil bajara olish;
- faol va muammoli o’qitish uslubidan foydalaniladigan o’quv mashgulotlarini o’zlashtirish;
- ilmiy maqola, tezislar, turli ilmiy anjumanlarga ma’ruza tayyorlash va h.k.

Mustaqil ishni tashkil etish bo’yicha uslubiy ko’rsatma va tavsiyalar, keys-stadi, vaziyatli masalalar to’plami ishlab chiqiladi. Unda tapabalarga asosiy ma’ruza mavzulari bo’yicha amaliy topshiriq, keys-stadilar echish uslubi va mustaqil ishlash uchun vazifalar belgilanadi

Tavsiya etilayotgan mustakil ta’lim mavzulari ro’yxati

1. “Yoshlarni qo’llab quvvatlash va aholi salomatligini mustahkamlash yili” Davlat dasturidan o’rin olgan makroiqtisodiy masalalar tahlili va ularning ijrosi.
2. O’kuv va ilmiy adabiyotlarda milliy iqtisodiyot tushunchasini yoritilishi.
3. Mamlakatning investitsion siyosati va uning amalga oshirilishida davlatning roli.
4. Milliy hisoblar tizimi va ularni qo’llanilish darajalari tahlili.
5. Milliy iqtisodiyotga investitsiya jalb qilishning ahamiyati.
6. Investitsiya faoliyatining shakllanishi va tartibga solinishi.
7. Iqtisodiyotga xorijiy investitsiyalarni jalb qilish yo’llari.
8. Davlat byudjeti: asosiy ko’rsatkichlar va miqdoriy baholash muammolari.
9. Davlat byudjetining birlamchi taqchiligi va qarzning o’z-o’zini yaratish mexanizmi.
10. O’zbekistonda bank tizimini transformatsiya qilish jarayonlarini amalga oshirilishi yo’nalishlari.
11. Aholining ijtimoiy muhofazasini ta’minlash.
12. Pandemiya sharoitida sog’liqni saqlash sohasini boshqarish yo’llari.
13. Sog’liqni saqlash sohasini xalqaro amaliyoti va istiqboli.
14. Koronavirus pandemiyasi va global inqiroz holatlarining iqtisodiyot tarmoqlariga salbiy ta’sirini

yumshatish bo'yicha chora-tadbirlar.

15. Mehnat resurslaridan foydalanish va mehnat unumdorligi darajasini ifodalovchi ko'rsatkichlar.
16. Hududni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishda muqobil strategiyani izlash.

INFORMATSION-USLUBIY TA'MINOT

Asosiy adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi G'G' Xalq so'zi. – T.: "Sharq" nashriyoti, 2020 yil 25 yanvar, №19 (7521), 2-4 betlar

2. «Innovatsion loyihalarni va texnologiyalarni ishlab chiqarishga tatbiq etishni rag'batlantirish borasidagi qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida» gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2008 yil 15 iyuldagi qarori. G' Halq so'zi 37-son.

3. "Innovatsion faoliyat to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonuni. Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 24.07.2020 y., 03G'20G'630G'1101-son.

4. Ivanova N. I. Natsionalno'e innovatsionno'e sistemo' G' N. I. Ivanova. — M.: Nauka, 2002. s. 55.

5. Shumpeter Y.A. Teoriya ekonomicheskogo razvitiya. Kapitalizm, sotsializm i demokratiya. M.: Eksmo, 2007. s. 862.

6. Bell D. Gryaduhee postindustrialnoe obhestvo. Opo't sotsialnogo prognozirovaniya. M.: Academia, 1999. s. 956.

7. Howkins J. The Creative Economy: How People Make Money from Ideas. London: Penguin. 2001.

8. Benkler Y. The Wealth of Networks: How Social Production Transforms Markets and Freedom. New Haven, Conn: Yale University Press, 2006. 515 r.

9. Tapscott D. The digital economy: promise and peril in the age of networked intelligence. NewYork; Montreal: McGraw-Hill, 1996. 342 p.

Qo'shimcha adabiyotlar

10. O'zbekiston: jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi, innovatsion taraqqiyot va milliy iqtisodiyot raqobatbardoshligini oshirish G' O'zFA, Iqtisodiyot instituti. A.F.Rasulevning tahriri ostida monografiya. – T.: Konsauditinform-Nashr, 2011. – 408 b.

11. N.M.Mahmudov. Intellektual salohiyat va pedagogik mahorat, investitsiya – innovatsion rivojlanishning asosi. G'G' Redagogik mahorat. Ilmiy-nazariy va metodik jurnal. 2020, № 3.7 b.

Internet saytlari

www.economics.ru . www.ved.ru .

www.ser.uz . www.uza.uz . www.ifmr.uz .